

โครงการผลิตพยาบาลโดยใช้เงินบำรุงเป็นทุนการศึกษานักศึกษาพยาบาล

๑. หลักการและเหตุผล

ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลในภาพรวมของประเทศยังคงมีอยู่อีกมาก หากคิดในอัตราส่วนพยาบาล ๑ คน ต่อประชากร ๕๕๐ และจากการวิเคราะห์สถานการณ์ จากการคาดการณ์ โดยใช้หลักการภูมิศาสตร์สารสนเทศ(GIS) พบว่าในปี ๒๕๖๐ จะต้องมีความต้องการพยาบาลวิชาชีพ จำนวน ๑๑๘,๐๑๓ คน ในขณะที่ปัจจุบัน มีอยู่เพียง ๑๐๐,๗๘๓ คน ยังขาดอีก ๑๗,๒๓๐ คน และโดยที่ในสถานการณ์ปัจจุบัน มีปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อปัญหาการขาดแคลนพยาบาล เช่น การที่ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ นี้ย่อมส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานในระหว่างประเทศอาเซียน อาจก่อให้เกิดผลกระทบกับจำนวนพยาบาลในภาพรวมของประเทศ และพบว่าปัจจุบัน พยาบาลส่วนหนึ่ง เมื่ออายุเพิ่มสูงขึ้นจะไม่สามารถให้บริการในยามวิกาลได้ เกิดปัญหาการขาดแคลนพยาบาลในการจัดบริการสาธารณสุขในช่วงเวรภัยเวรดึก ในขณะที่นโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลก็มีความต้องการพยาบาลวิชาชีพอีกหลายแห่ง ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การไม่มีตำแหน่งบรรจุทางราชการจึงไม่มีสิ่งจูงใจให้พยาบาลยินดีทำงานในระบบของกระทรวงสาธารณสุขในอนาคต

ในสถานการณ์ด้านการผลิตพยาบาลวิชาชีพในปัจจุบัน ในส่วนของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน ๒๙ แห่ง สามารถผลิตพยาบาลวิชาชีพได้ ๒,๕๐๐ คน จากผลการสำรวจของสถาบันพระบรมราชชนกก่อนมีโครงการให้ทุน พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาลที่ได้รับโควตาเข้าศึกษาจากจังหวัดต่าง ๆ ร้อยละ ๕๐ ไม่ไปปฏิบัติงานในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนา (จังหวัดที่รับโควตาเข้าศึกษา) ของตนเอง และบางคนไปปฏิบัติงานในภาคเอกชน ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้สถานบริการในสังกัดขาดแคลนพยาบาล เนื่องจากไม่มีการจัดทำสัญญาผูกพันกับผู้เรียน และไปปฏิบัติงานเป็นลูกจ้างชั่วคราว เพราะไม่มีตำแหน่งข้าราชการรองรับ ในขณะเดียวกัน วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ก็มีปัญหาวิกฤติด้านการขาดแคลนอาจารย์พยาบาล โดยที่เกณฑ์มาตรฐาน ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาขั้นต่ำของสภาการพยาบาล กำหนดให้มีอัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาเท่ากับ ๑ : ๘ นั้นทำให้มีความจำเป็นต้องจัดหาอาจารย์เพิ่มอีกเป็นจำนวนมาก

กระทรวงสาธารณสุขได้พยายามหาแนวทางป้องกัน และแก้ไขมาโดยตลอดจนกระทั่งคณะรัฐมนตรี (ตามมติเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๔) ได้อนุมัติให้กระทรวงสาธารณสุขจัดทำสัญญากับผู้เข้าเรียนพยาบาลตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๑ เป็นต้นไป มีลักษณะเป็นสัญญาผูกพันฝ่ายเดียวหรือสัญญาปลายเปิดที่ไม่มีข้อผูกพันให้กระทรวงสาธารณสุขต้องบรรจุผู้รับทุนเข้าเป็นข้าราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วเนื่องจากรัฐไม่ได้สนับสนุนงบประมาณในส่วนที่เป็นทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาพยาบาล ต่อมากระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำโครงการผลิตพยาบาลโดยใช้เงินบำรุงเป็นทุนการศึกษาขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันการสูญเสียพยาบาล โดยให้มีการจัดทำสัญญาผูกพันกับนักศึกษาพยาบาลทั้งหมดของกระทรวงสาธารณสุข ตามมติดังกล่าว ในปีการศึกษา ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕ โดยให้สถานบริการสุขภาพสังกัดกระทรวงสาธารณสุขนำเงินบำรุงสถานบริการจ่ายให้กับวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ในการสนับสนุน

การจัดการศึกษา และทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาพยาบาล รวมทั้งในวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก นำเงินบำรุงการศึกษาจ่ายเป็นทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาพยาบาล ซึ่งได้ผลในระดับหนึ่ง และเนื่องจากโครงการดังกล่าวได้สิ้นสุดลงแล้ว เพื่อประโยชน์ของหน่วยบริการสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุขในการบริหารจัดการกำลังคนสาขาพยาบาล จึงได้จัดทำโครงการผลิตพยาบาลโดยใช้เงินบำรุงเป็นทุนการศึกษานักศึกษาพยาบาล ปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐ ขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อแก้ไขและป้องกันการขาดแคลนพยาบาลของสถานบริการสุขภาพในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

๒. เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนพยาบาลให้รับทุนการศึกษา และกลับไปปฏิบัติงานในสถานบริการสุขภาพสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

๓. เพื่อให้สถานบริการสุขภาพในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จ่ายเงินบำรุงสถานบริการสนับสนุนเป็นทุนการศึกษานักศึกษาพยาบาล และกลับไปปฏิบัติงานเป็นพยาบาลวิชาชีพ หลังสำเร็จการศึกษาในสถานบริการสุขภาพเจ้าของทุน

๔. เพื่อให้วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จ่ายเงินบำรุงการศึกษาให้กับนักศึกษาพยาบาลเพื่อกลับไปปฏิบัติงานเป็นอาจารย์พยาบาลหลังสำเร็จการศึกษา ในวิทยาลัยพยาบาลเจ้าของทุน

๓. วิธีดำเนินการ

๑. การให้ทุนการศึกษากับนักศึกษาพยาบาลตามโครงการที่ได้รับจัดสรรจากเขตตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐ สถานบริการสุขภาพในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จ่ายเงินบำรุงสถานบริการเป็นค่าใช้จ่าย ดังนี้

- ทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาพยาบาล ปีละ ๓๐,๐๐๐ บาท/คน/ปีเป็นค่าลงทะเบียนเรียน ค่าหน่วยกิต ค่าอาหาร ค่าเครื่องแบบ ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

๒. การให้ทุนการศึกษากับนักศึกษาพยาบาลตามโครงการเพิ่มอาจารย์พยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ที่ได้รับจัดสรรจากสถาบันพระบรมราชชนก ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐ โดยวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จ่ายเงินบำรุงการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายดังนี้

- ทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาพยาบาล ปีละ ๓๐,๐๐๐ บาท/คน/ปีเป็นค่าลงทะเบียนเรียน ค่าหน่วยกิต ค่าอาหาร ค่าเครื่องแบบ ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

๓. สถานบริการสุขภาพในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จัดทำสัญญากับนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับทุนการศึกษาตามโครงการนี้เพื่อสร้างพันธะผูกพันให้กลับไปปฏิบัติงานในหน่วยงานเจ้าของทุนหลังสำเร็จการศึกษาตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข เรื่องการจัดทำสัญญา รับทุนการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของกระทรวงสาธารณสุขตามโครงการผลิตพยาบาลโดยใช้เงินบำรุงเป็นทุนการศึกษานักศึกษาพยาบาล

๔. เป้าหมาย

๑. สถานบริการสุขภาพในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ต้องการโควตาพยาบาล ต้องสนับสนุนทุนให้นักศึกษาโดยจ่ายเงินบำรุงสถานบริการเป็นทุนการศึกษาพยาบาลปีละ ๓๐,๐๐๐ บาทต่อคนต่อปี ตามจำนวนที่กำหนดไว้ในแผนปกติ โดยเป็นโควตาเข้าศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่สถานบริการสุขภาพในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้รับในปี ๒๕๕๖ ไปจนถึงปี ๒๕๖๐ และจ่ายเงินตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ ถึง ๒๕๖๔ รวมจำนวน ๓,๖๐๐ คน/ปี

๒. วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ที่ต้องการโควตาพยาบาลเพื่อเป็นอาจารย์พยาบาล จ่ายเงินบำรุงสถานบริการเป็นงบดำเนินงานให้กับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ปีละ ๓๐,๐๐๐ บาท/คน/ปี ตามจำนวนที่กำหนดไว้ในแผนปกติ โดยเป็นโควตาเข้าศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่วิทยาลัยพยาบาลได้รับในปี ๒๕๕๖ ไปจนถึงปี ๒๕๖๐ และจ่ายเงินตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๔ จำนวนประมาณ ๒๐๐ คน/ปี

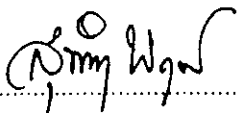
๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. แก้ไขและป้องกันการขาดแคลนพยาบาลของสถานบริการสุขภาพในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

๒. สร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนพยาบาลให้รับทุนการศึกษา และกลับไปปฏิบัติงานที่สถานบริการสุขภาพสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

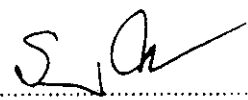
๓. สถานบริการสุขภาพในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข สามารถบริหารอัตรากำลังพยาบาลโดยใช้จ่ายเงินบำรุงสถานบริการ สนับสนุนเป็นทุนการศึกษานักศึกษาพยาบาล และกลับไปปฏิบัติงานเป็นพยาบาลวิชาชีพ หลังสำเร็จการศึกษาในสถานบริการสุขภาพเจ้าของทุน

๔. วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สามารถบริหารอัตรากำลังอาจารย์
พยาบาลโดยใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาให้กับนักศึกษาพยาบาลเพื่อกลับไปปฏิบัติงานเป็นอาจารย์พยาบาลหลัง
สำเร็จการศึกษา ในวิทยาลัยพยาบาลเจ้าของทุน

ลงชื่อ..........ผู้เขียนโครงการ
(นางสมิตตรา พุกษ์ไพโรจน์กุล)
ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์

ลงชื่อ..........ผู้เสนอโครงการ
(ทันตแพทย์หญิงทิพาพร สุขโสมิต)
รองผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก

ลงชื่อ..........ผู้เห็นชอบโครงการ
(นายแพทย์สมควร หาญพัฒนชัยกูร)
ผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก

ลงชื่อ..........ผู้อนุมัติโครงการ
↑
(นายสุพรรณ ศรีธรรมมา)
รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การจัดทำสัญญาับทุนการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของกระทรวงสาธารณสุข
ตามโครงการผลิตพยาบาลโดยใช้เงินบำรุงเป็นทุนการศึกษานักศึกษาพยาบาล

ตามที่กระทรวงสาธารณสุข ได้วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาที่เข้าศึกษาในโควตาของจังหวัดต่างๆ ประมาณร้อยละ ๕๐ ไม่กลับไปปฏิบัติงานในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนา เนื่องจากไม่มีการจัดทำสัญญาผูกพันกับผู้รับทุน ส่งผลให้หน่วยบริการรวมถึงวิทยาลัยพยาบาลขาดแคลนบุคลากรและอาจารย์พยาบาลในการปฏิบัติงาน ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและป้องกันการสูญเสียบุคลากร กระทรวงสาธารณสุขจึงได้จัดทำโครงการผลิตพยาบาลโดยใช้เงินบำรุงเป็นทุนการศึกษานักศึกษาพยาบาลโดยมีการจัดทำสัญญาผูกพันกับนักศึกษาทั้งหมดที่ได้รับทุน ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามข้อ ๕, ๖ และ ๑๓ แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรับสมัครบุคคลเข้าศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๓ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข จึงออกประกาศเพื่อให้มีการจัดทำสัญญาับทุนการศึกษาพยาบาลศาสตร และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

ข้อ ๑ ให้โครงการผลิตพยาบาลโดยใช้เงินบำรุงเป็นทุนการศึกษานักศึกษาพยาบาลเป็นส่วนหนึ่งของการรับสมัครบุคคลเข้าศึกษาตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการรับสมัครบุคคลเข้าศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๓

หลักเกณฑ์และวิธีการรับสมัครบุคคลเข้าศึกษาอื่นใดที่มีได้กำหนดไว้ตามประกาศนี้ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรับสมัครบุคคลเข้าศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๒ ให้หน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ต้องการนักศึกษาทุนพยาบาลศาสตร์ เสนอขอรับการจัดสรรทุนการศึกษาจากวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก โดยให้เบิกจ่ายเงินบำรุงหน่วยบริการเป็นทุนสนับสนุนการศึกษาให้กับนักศึกษาทุนพยาบาล อัตราทุนละ ๓๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่อปี ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๑ เป็นต้นไป โดยให้มีการจัดทำสัญญารับทุนการศึกษาตามแบบแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๓ ให้วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ที่ต้องการนักศึกษาทุนพยาบาลศาสตร์ เพื่อทำหน้าที่เป็นอาจารย์ในวิทยาลัยเบิกจ่ายเงินบำรุงการศึกษา หรือเงินรายได้ของสถานศึกษาเป็นทุนสนับสนุนการศึกษาให้กับนักศึกษาทุนพยาบาล อัตราทุนละ ๓๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่อปี ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๑ เป็นต้นไป โดยให้มีการจัดทำสัญญารับทุนการศึกษาตามแบบแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๔ นักศึกษาทุนพยาบาลที่เข้าศึกษาจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการต่างๆ ดังนี้

(๑) ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาจากหน่วยบริการเจ้าของทุนปีละ ๓๐,๐๐๐ บาท

(๒) เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาให้กับวิทยาลัยตามที่เรียกเก็บ

(๓) ทำสัญญารับทุนการศึกษา รวมทั้งจัดหาผู้ค้ำประกันมาทำสัญญา

ค้ำประกันตามแบบท้ายประกาศนี้

(๔) กรณีที่ต้องออกจากสถานศึกษา เนื่องจากลาออกหรือถูกให้ออกด้วยประการใดก็ตาม จะต้องชดเชยค่าเสียหาย เงินค่าปรับและดอกเบี้ยให้แก่หน่วยบริการเจ้าของทุนตามจำนวนที่ระบุไว้ในสัญญา เว้นแต่ตายหรือเหตุสุดวิสัย

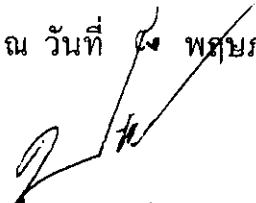
(๕) กรณีที่ต้องเรียนซ้ำวิชา หรือซ้ำชั้นทุกครั้งไม่ว่ากรณีใด นอกจากเหตุสุดวิสัยจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาและจะไม่ได้รับเงินสนับสนุนใดๆ จากหน่วยบริการเจ้าของทุนตลอดปีที่ต้องเรียนซ้ำชั้น

(๖) เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะต้องรายงานตัวเข้าปฏิบัติงานในหน่วยบริการเจ้าของทุนตามวันที่หน่วยบริการกำหนด โดยรวมระยะเวลาการปฏิบัติงานอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษานับตั้งแต่วันที่รายงานตัวเข้าปฏิบัติงาน ณ สถานที่ตามคำสั่งแต่หากหน่วยบริการเจ้าของทุนไม่รับเข้าปฏิบัติงานหลังสำเร็จการศึกษาไม่ว่ากรณีใดๆ ภายในระยะเวลา ๑๘๐ วัน หลังจากสำเร็จการศึกษาให้ถือว่าผู้นั้นพ้นจากข้อผูกพัน

(๗) หากผู้รับทุนการศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้ว และไม่ไปรายงานตัวเข้าปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่หน่วยบริการเจ้าของทุนกำหนด จะต้องชดใช้เงินค่าเสียหายเงินค่าปรับ และดอกเบี้ยตามจำนวนที่ระบุไว้ในสัญญา

ข้อ ๕ การลงนามในสัญญาเป็นผู้รับสัญญา ถ้าเป็นทุนการศึกษาที่จัดสรรโดยหน่วยบริการในราชการบริหารส่วนกลางให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ลงนามรับสัญญา ถ้าเป็นทุนการศึกษาที่จัดสรรให้โดยหน่วยบริการต่าง ๆ ในราชการส่วนภูมิภาคให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนั้นเป็นผู้ลงนามรับสัญญา

ประกาศ ณ วันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

(นายปราชญ์ นุชวงศ์โรจน์)
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข